

Teorie a přístupy v SP 7

PHDR.HANA PAZLAROVÁ, PH.D

Opakování

- Čím se zabývá teorie intuitivního rodičovství?
- Jak se proměnilo vnímání adolescence?
- Vysvětlete pojem resilience. Jaké faktory podporují resilienci u dětí a dospívajících?

Co nás dnes čeká?

- Sociálně- ekologická teorie
- Psychosociální přístup
- Teorie sítí

Člověk v prostředí, „osoba v situaci“ –
východisko pro práci s jednotlivcem

Sociálně ekologický přístup

Sociálně ekologická teorie (přístup)

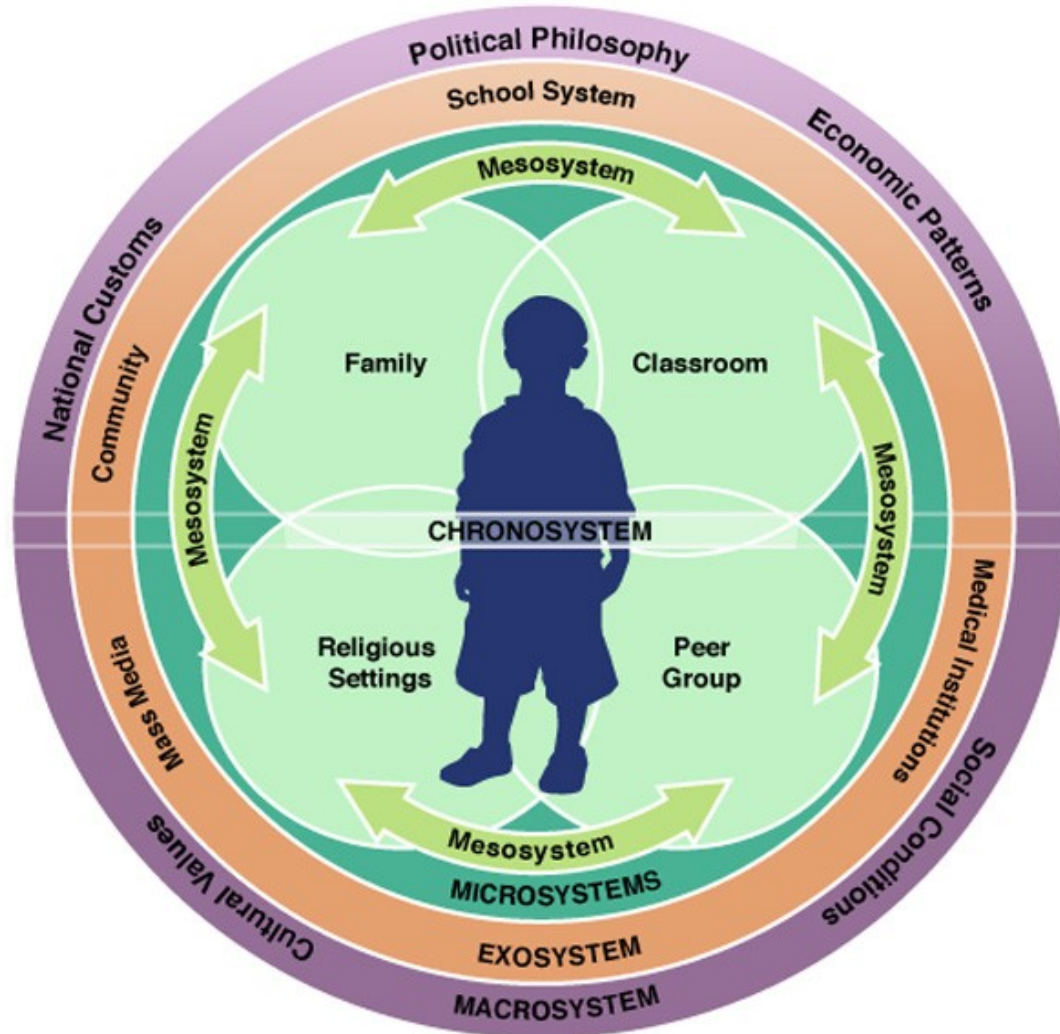
- Člověka vidí jako součást prostředí (srov. např. psychoanalýza)
- Urie Bronfenbrenner – americký psycholog, přední představitel

Pět systémů

- Mikrosystém – nejbližší okolí člověka
- Mezosystém – vztahy mezi mikrosystémy (rodina vs. škola apod.)
- Exosystém – jedinec není účastníkem, ale je jím ovlivňován (práce rodičů ovlivňuje dítě)
- Makrosystém – rámec života, spol.normy, kultura, náboženství atd.
- Chronosystém – změny v čase, zásadní momenty v osobním i společenském životě

Bronfenbrenner's Ecological Model of Child Development

- Popis systémů a jejich vztahů může být mapou, o kterou se opírá plánování práce s klientem

ekomapa, nástroj SP

„Person in Environment“ (PIE) – osoba v prostředí

- Strukturovaná pomůcka pro hodnocení situace klienta
- Posuzuje 4 faktory
  1. Problémy v sociálním fungování
  2. Problémy v prostředí
  3. Problémy s duševním zdravím
  4. Problémy s tělesným zdravím

Psychosociální přístup

Psychosociální přístup

- Formulován mezi světovými válkami v USA (např. Richmondová, Raynoldsová, Hamiltonová, Hollisová).
- SP na poč.20.st. se vyučovala prakticky bez teoretických základů, postupně vzdělávací kurzy a první učebnice (Richmondová) – chudoba už není vnímána jako osobní selhání, ale pozornost se věnuje dalším sociálním faktorům stanovení „sociální diagnózy“

- Intervence do prostředí klienta převratná novinka, tzv. *nepřímá intervence*
- *Přímá intervence* – intervence na úrovni jednotlivého klienta
- Klient je součástí prostředí, vzájemně se ovlivňují
- Odklon od autoritativního pojetí práce s klientem – důraz na *potřeby* klienta

Metody práce v psychosociální intervenci

- Modifikace prostředí
- Poskytování podpory
- Posilování schopnosti klienta vnímat jasně realitu
- Posilování schopnosti klienta vnímat jasně vztahovou realitu

Teorie sociálních sítí

- Lidé jsou chyceni v pavučině sociálních vztahů, svět kolem je bludištěm propojených sítí. (Hardcastle 2011)
- Každá skupina, komunita, organizace tvoří síť vazeb, v nichž mohou být sdíleny zdroje (znalosti, dovednosti, kontakty).
- Tento potenciál tvoří *sociální kapitál*

- *Vazby silné a slabé*
- *Sítě primární a sekundární*
- Neplatí automaticky, že v primárních sítích jsou vazby silné a v sekundárních slabé!
- Silné vazby vznikají na základě emočních pout, důvěry a reciprocity často v rodině (i širší)
- Slabé vazby vznikají náhodně v průběhu času dle okolností, propojují vzdálené a nepropojené sítě

- Účastníci silných vazeb jsou vysoce ochotní si pomáhat a angažovat se x ignorování potřeb všech mimo skupinu, riziko uzavřenosti skupiny = *svazující (bonding) sociální kapitál*
- Sítě se slabými vazbami jsou otevřenější, tolerantnější a ochotnější spolupracovat s jinými sítěmi x menší angažovanost členů sítě = *přemostující (bridging) sociální kapitál*

Role v sítích

- *Patroni* – disponují a kontrolují zdroje prvního řádu – peníze, majetek, půda, vědění
- *Brokeři* – kontrolují zdroji druhého řádu – strategické kontakty, přístup k patronům

Analýza sítí

- Vazby – a jejich síla
- Uzly – každá skupina i jednotlivec tvoří uzly
- Vlastnosti sítí

- Umožňuje mapování zdrojů podpory

- K čemu lze v praxi využít dnes probírané teorie?